

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΔΙΑΜΑΝΤΗ

ΣΤΟΝ ΚΑΙΡΟ
ΤΗΣ
ΠΡΟΔΟΣΙΑΣ

ΤΙΤΛΟΣ: Στον καιρό της προδοσίας
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Βασιλική Διαμαντή
ΣΕΙΡΑ: Ελληνική λογοτεχνία
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Μαριάννα Σωκράτους
ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Εκδόσεις Έξη
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Εκδόσεις Έξη

Copyright © Βασιλική Διαμαντή
Copyright © 2025 Εκδόσεις Έξη

ISBN: 978-618-5713-73-7

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν.2121/1993, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται η κατ' οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και γενικώς αναπαραγωγή, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση σε οποιαδήποτε μορφή και εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη.

Εκδόσεις Έξη
Λουίζης Ριανκούρ 13
11523 Αθήνα
Τηλ.: 211 4111078
www.ekdoseiseksi.gr
email: info@ekdoseiseksi.gr

Βασιλική Διαμαντή

ΣΤΟΝ ΚΑΙΡΟ ΤΗΣ ΠΡΟΔΟΣΙΑΣ

Εκδόσεις Έξη

Η απελευθέρωση της Θεσσαλίας από τους Τούρκους έγινε το 1881, με συμφωνία ανάμεσα στις Μεγάλες Δυνάμεις και την Οθωμανική Αυτοκρατορία, απουσία της Ελλάδας, φυσικά. Οι διεθνείς συμφωνίες που υπογράφηκαν, προέβλεπαν την πλήρη προστασία του γαιοκτητικού συστήματος και απαγόρευαν την άμεση απαλλοτρίωση των τσιφλικιών από το ελληνικό κράτος. Έτσι, οι Τούρκοι τσιφλικάδες, προτού ακόμη ολοκληρωθεί η διαδικασία της προσάρτησης και προκειμένου να μη χάσουν ολοκληρωτικά την περιουσία τους, άρχισαν να πουλούν τα κτήματά τους σε Έλληνες κεφαλαιούχους, που διαδέχθηκαν τα δικαιώματα των Οθωμανών. Η αγοραπωλησία των τίτλων αυτών των μεγάλων κτηματικών εκτάσεων έγινε μέσω του χρηματιστηρίου της Κωνσταντινούπολης.

Ο Χαρίλαος Τρικούπης, ο τότε πρωθυπουργός της Ελλάδας, υποχρεώθηκε να καλύψει πλήρως την επιχείρηση των πλούσιων ομογενών για την τσιφλικοποίηση της Θεσσαλίας, τόσο από νομικής και δικαστι-

κής άποψης όσο και από άποψη οικονομικής πολιτικής, όποτε έμπαινε θέμα απαλλοτρίωσης της γης από το Ελληνικό Δημόσιο. Η φράση του στη Βουλή: «Η κατάσταση εις την Θεσσαλίαν πρέπει να παραμείνει ως έχει, διότι τούτο απαιτούν τα γενικότερα συμφέροντα της χώρας μας», έβαλε την ταφόπλακα στους αγρότες του θεσσαλικού κάμπου. Οι κολίγοι* της πεδινής Θεσσαλίας πανηγύριζαν με κωδωνοκρουσίες και κανονιοβολισμούς την ένωσή τους με την υπόλοιπη ελεύθερη Ελλάδα, αλλά πού να 'ξεραν ότι τους περίμενε νέος ζυγός, και μάλιστα από αδελφούς Έλληνες! Δεν είχαν συνειδητοποιήσει οι ταλαίπωροι άνθρωποι ακόμα ότι, δυστυχώς για εκείνους, το κεφάλαιο δεν έχει πατρίδα...

Οι νέοι ιδιοκτήτες βρέθηκαν ευνοημένοι από την αντικατάσταση του οθωμανικού νομικού καθεστώτος με το καθεστώς της πλήρους αστικής ιδιοκτησίας που ίσχυε στην παλαιά Ελλάδα. Επρόκειτο για σαράντα Έλληνες** κεφαλαιούχους της διασποράς, οι οποίοι ζούσαν στην Κωνσταντινούπολη, την Οδησό, την

* Κολίγος ή Κολίγας ή και Κολλίγας ονομαζόταν ο δουλοπάροικος στον μεσαίωνα. Ο κολίγας καλλιεργούσε ξένα κτήματα με προσωπική εργασία και το απαιτούμενο υλικό (σπόρους, ζώα, εργαλεία, μηχανές) παίρνοντας ως ανταμοιβή για την εργασία του το μισό της παραγωγής. Έτσι ονομαζόνταν οι αγρότες της Θεσσαλίας που όλα τα υπάρχοντά τους ήταν στη δικαιοδοσία του αφέντη τσιφλικά.

** Ανάμεσά τους πασίγνωστα ονόματα, όπως Ζάππας, Αβέρωφ, Ζαρίφης, Στεφάνοβικ-Σκυλίτσας, Ζωγράφος, Συγγρός, Χαροκόπος, Καραπάνος. Μαζί με αυτούς και διάφοροι ντόπιοι τσιφλικάδες, όπως Τερτίπης (Καρδίτσα), Καρτάλης, Κασαβέτης, Τοπάλης, Τσοποτός (Βόλος), Χατζηγάκης, Μπασδέκης, Γιαννούσης (Τρίκαλα) κ.ά.

Αλεξάνδρεια, το Βουκουρέστι, το Παρίσι, το Λονδίνο και την Τεργέστη και διαδέχτηκαν τους Οθωμανούς τσιφλικάδες της Θεσσαλίας. Έτσι, ενώ διασφαλίστηκε η ομαλή διαδοχή της ιδιοκτησίας των τσιφλικιών και ενώ οι νέοι Έλληνες τσιφλικάδες προστατεύτηκαν με κάθε τρόπο από την ελληνική πολιτεία, δεν έγινε το ίδιο για τους κολίγους, αφού «πέτρα, χώμα και κλαρί» ήταν στην απόλυτη δικαιοδοσία της οικογένειας του αφέντη. Όσοι δεν ήταν διατεθειμένοι να υπογράψουν συμβάσεις μίσθωσης με τους νέους ιδιοκτήτες, ήταν υποχρεωμένοι να εγκαταλείψουν τις κατοικίες που η οικογένειά τους διατηρούσε από γενιά σε γενιά, και να αναζητήσουν μέρος για να ζήσουν κάπου αλλού. Το αποτέλεσμα ήταν η ραγδαία υποβάθμιση της κατάστασης των αγροτών, που βρέθηκαν σε χειρότερη μοίρα απ' ό,τι με τους Οθωμανούς.

Οι καινούριοι αφέντες που αγόρασαν τα κτήματα, χωρίς να έχουν οι περισσότεροι ιδέα από γεωργία, έβαλαν απάνθρωπους επιστάτες να επιβλέπουν και να καταπιέζουν τους κολίγους, αλλά και οπλισμένους Αρβανίτες φύλακες, μην τυχόν και πάρουν οι πεινασμένοι και εξαθλιωμένοι αγρότες κανένα σπυρί σιτάρι για να χορτάσουν τα στόματα της φαμελιάς τους.

Ο Γεράσιμος Βαλαταζής, πλούσιος Έλληνας επιχειρηματίας με έδρα του το Βουκουρέστι, εκμεταλλεύτηκε το καθεστώς που ίσχυε στη Θεσσαλία και αγόρασε το 1880 δεκαπέντε τσιφλίκια στους νομούς

Καρδίτσας, Λάρισας και Τρικάλων. Καταγόταν από την Κεφαλονιά, έφυγε όμως πολύ νωρίς από τον τόπο του κυνηγώντας την τύχη του αλλά και τα γρόσια που τον έλκυαν πάντα. Ιδέα από καλλιέργειες δεν είχε, επηρεάστηκε όμως για να κάνει αυτή την αγορά από τον φίλο του, τον Σόλωνα Ζαππάτο, Έλληνα επιχειρηματία και γιο του μεγαλοτραπεζίτη της Κωνσταντινούπολης Απόστολου Ζαππάτου, που μαζί με τον πατέρα του αγόρασαν τσιφλίκια στην Καρδίτσα και στα Τρίκαλα και έχτισαν το κονάκι* τους στο χωριό Λαζαρίνα.

Πατέρας και γιος είχαν πρωτοποριακές ιδέες για την εξέλιξη της αγροτικής καλλιέργειας και προσπάθησαν να τις υλοποιήσουν στα εξήντα τέσσερις χιλιάδες στρέμματα στον θεσσαλικό κάμπο, ιδρύοντας το πρώτο εργοστάσιο ζαχάρεως στα Βαλκάνια και το πρώτο ορυζοποιείο στην Ελλάδα.

Ο Γεράσιμος Βαλτατζής παρακολουθούσε τις κινήσεις του φίλου του Σόλωνα Ζαππάτου, κι επειδή είχε κι αυτός το ίδιο μικρόβιο, της δημιουργίας και της επέκτασης των επιχειρήσεών του, ακολούθησε τα βήματα του πρώτου κι αγόρασε κτήματα στη Θεσσαλία.

Σε κάθε τσιφλίκι του, ο Βαλτατζής έστησε ένα κονάκι επιστασίας, όπου έμεναν οι διορισμένοι επιστάτες για να επιβλέπουν τις καλλιέργειες και να

* Τσιφλικόσπιτα των αρχών του 20ού αιώνα στην περιοχή της Θεσσαλίας.

επιβάλλουν τις διαταγές του. Φυσικά, διόρισε για επιστάτες τους πιο άγριους και θερμόαιμους που εμφανίστηκαν μπροστά του, ήθελε να είναι σίγουρος ότι οι κολίγοι δεν θα τολμήσουν να τους παρακούσουν και θα δουλεύουν με σκυμμένο το κεφάλι για να αβγατίζουν την περιουσία του.

Ο ίδιος με την οικογένειά του έμενε στο εξωτερικό και ερχόταν μόνο για να ελέγχει αν πληρώνονται τα «δωσίματα» που είχε επιβάλει στους κολίγους. Το 1900 αποφάσισε να περνάει κάποιο διάστημα με την οικογένειά του στην Ελλάδα, για να ελέγχει καλύτερα τις τεράστιες εκτάσεις του, αλλά και για να εκπαιδεύσει τα παιδιά του, τον Παρασκευά και τον Μιλτιάδη, στη διαχείριση των τσιφλικιών. Για τον λόγο αυτόν, αγόρασε ένα αρχοντικό κονάκι στην ευρύτερη περιοχή των Φαρσάλων. Το απαράμιλλης ομορφιάς αρχοντικό, ένα στολίδι αρχιτεκτονικής, χτίστηκε το 1585 από Βενετσιάνους, στη συνέχεια πέρασε στους Τούρκους πασάδες μέχρι την απελευθέρωση και το 1900 ήρθε στα χέρια του Γεράσιμου Βαλτατζή.

Το τσιφλίκι των εβδομήντα χιλιάδων στρεμμάτων περιελάμβανε και την περιοχή Χτούρι* και με την αγορά του ο μεγαλοτσιφλικάς θεώρησε ότι του ανή-

* Ο Στράβων αναφέρει ότι στην περιοχή Χτούρι ήταν η πόλη Ελλάς, από την οποία πήρε το όνομά της η πατρίδα μας και κατά τον Όμηρο ήταν γνωστή για τις ωραίες γυναίκες της.

καν όλα όσα υπήρχαν μέσα σ' αυτό, σπίτια, αποθήκες, ζώα και εργαλεία, καθώς και οι άνθρωποι. Όσοι δεν συμφωνούσαν, θα υποχρεώνονταν να τα εγκαταλείψουν όλα και να φύγουν μόνο με τα ρούχα τους, αναρχικά ή επαναστατικά στοιχεία στο τσιφλίκι δεν χωρούσαν! Στον κάμπο της Θεσσαλίας οι αγρότες δεν λογίζονταν άνθρωποι, ήταν εργαλεία των τσιφλικάδων, όπως το αλέτρι, τα δικούλια* και οι τσουγκράνες. Έπρεπε να πληρώνουν τον φόρο τους, που τις περισσότερες φορές ήταν η μισή σοδειά και τα μισά γεννήματα, ή στην καλύτερη των περιπτώσεων το ένα τρίτο της σοδειάς, και να πληρώνουν ακόμα και φόρο βοσκής για τα λίγα οικόσιτα ζώα που διέθεταν.

Ο Βαλτατζής, μόλις αγόρασε το αρχοντικό του, άρχισε τις εργασίες συντήρησης, ήθελε ένα παλάτι που να το θαυμάζουν και να το συζητάνε όλοι οι τσιφλικάδες, αφού ορεγόταν να γίνει ο βασιλιάς του κάμπου και τη βασιλεία του να συνεχίσουν οι δυο γιοί του. Το 1904, όταν πια έγιναν όλα όπως τα ήθελε, έφερε τον μεγαλύτερο γιο του, τον Παρασκευά, να εκπαιδευτεί πάνω στις δουλειές του τσιφλικιού. Έναν χρόνο περίπου αργότερα, το 1905, έφερε τη γυναίκα του, την Ανθή, με τον δεύτερο γιο του, τον

* Μακρύ ξύλινο ή μεταλλικό εργαλείο που κατέληγε σε διχάλα. Χρησίμευε στο ανακάτεμα των σταχυών και διευκόλυνε το ξεχώρισμα του καρπού κατά το λίνισμα.

Μιλτιάδη. Τα δυο αγόρια είχαν σπουδάσει Οικονομικά στο Λονδίνο και ήταν έτοιμα να αναλάβουν τις οικογενειακές επιχειρήσεις του πατέρα τους στην Ευρώπη και στην Ελλάδα. Μπορεί να μη γνώριζαν πολλά από αγροτικές καλλιέργειες, αλλά αυτό δεν είχε και τόση σημασία, καθώς τη δουλειά αυτή την είχαν αναλάβει οι επιστάτες. Οι ίδιοι έπρεπε να ξέρουν να διοικούν και να δίνουν σωστές εντολές. Κι αφού έστρωναν τις δουλειές τους, θα μπορούσαν μια χαρά να ζούνε στο εξωτερικό και να έρχονται μόνο να εισπράττουν τα έσοδά τους. Άλλωστε, το σπίτι τους στο Βουκουρέστι θα παρέμενε ανοιχτό, αφού ο Βαλτατζής με τη γυναίκα του θα πηγαينوέρχονταν όλο αυτό το διάστημα, μιας και σε καμία των περιπτώσεων δεν θα έκαναν μόνιμο τόπο κατοικίας τους τον κάμπο της Θεσσαλίας. Λεφτά ήθελαν να οικονομήσουν, όχι να χαντακώσουν τη ζωή τους μέσα στους βάλτους!

Η Ανθή, η γυναίκα του Βαλτατζή, ήταν μεγαλωμένη στα πούπουλα, και μετά τον γάμο συνέχισε να ζει μέσα στη χλιδή και να μεγαλώνει τα δυο της παιδιά με νταντάδες και τροφούς. Όταν της είπε ο άντρας της, το 1880, ότι είναι μεγάλη ευκαιρία να αγοράσουν τσιφλίκια στη Θεσσαλία, γιατί οι Τούρκοι τα δίνανε κοψοχρονιά, συμφώνησε υπό έναν όρο: η ίδια δεν θα πατούσε ποτέ το πόδι της εκεί! Ο Βαλτατζής δέχτηκε, γιατί κι αυτός δεν είχε σκοπό να

φύγει από το Βουκουρέστι και να θαφτεί στον κάμπο της Θεσσαλίας. «Θα βάλουμε επιστάτες να τα επιβλέπουν. Δεν θα αλλάξουμε τη ζωή μας για κανένα λόγο», της υποσχέθηκε. Και το εφάρμοσε, μέχρι το 1900...

Ο μεγάλος γιος τους, ο Παρασκευάς, πήγε στον κάμπο της Θεσσαλίας το 1904. Έμαθε γρήγορα όσα του ήταν απαραίτητα -άλλωστε ήταν γεννημένος αφεντικό, αφού του άρεσε η πλούσια ζωή και είχε κάθε λογίων γούστα- γι' αυτό η απόλυτη κυριαρχία σε τόσες εκτάσεις και πάνω στη ζωή των κολίγων ήταν το στοιχείο του. Ήθελε να είναι ρυθμιστής και αρχηγός σε όλα! Τον έτρεφε η μεγαλομανία και η έπαρση. Σκληρός, φιλόδοξος, φιλοχρήματος στο έπακρο, γυναικάς, ψυχρός ρεαλιστής χωρίς ίχνος συναισθηματισμού, είχε όλα τα χαρακτηριστικά που απαιτούνταν για να γίνει ένας πετυχημένος αφέντης. Στο Λονδίνο, γυρνούσε από μπαρ σε μπαρ και όποια του γυάλιζε την πλήρωνε για να την έχει στο κρεβάτι του. Δεν ερωτεύτηκε ποτέ κι ούτε τον ενδιέφερε αυτό το σπορ, όπως έλεγε στους φίλους του. Το χρήμα ήταν τα πάντα για εκείνον. Το χρήμα και η εξουσία.

Κατάλαβε από νωρίς, επίσης, ότι η εξουσία ανήκει στους πολιτικούς, οπότε, αν ήθελε να την αποκτήσει, έπρεπε να βαδίσει κι αυτός στα σοκάκια της. Η Ελλάδα ήταν ο καλύτερος τόπος και ο πιο βολικός

για να υλοποιήσει τα σχέδιά του, ειδικά το κομμάτι της Θεσσαλίας που μόλις ελευθερώθηκε από τους Οθωμανούς και οι αμόρφωτοι αγρότες λαχταρούσαν για ψευτοσωτήρες. Για να υλοποιήσει, όμως, τα σχέδιά του χρειαζόταν να του ανοίξει κάποιος μια πόρτα, κι η πόρτα σε τέτοιες περιπτώσεις είναι ένας καλός γάμος. Ένας γάμος με όλα τα εκέγγυα για το μέλλον του, καθώς, όπως πίστευε, οι γυναίκες έτσι κι αλλιώς ζούνε για ένα παραμύθι, και ο πιο κατάλληλος να τους το χαρίσει είναι ένας έξυπνος άντρας, ο οποίος θα σκεφτεί να το χαρίσει έναντι ανταλλάγματος. Το παραμύθι του έρωτα πουλιέται ακριβά από έναν έξυπνο άντρα, κι αφού εξασφαλίσει τα ανταλλάγματα, καμώνεται ότι το χαρίζει απλόχερα. Αυτές ήταν πάντα οι κρυφές σκέψεις του Παρασκευά.

Την ξενάγηση και την ενημέρωσή του για τα κτήματά τους την ανέλαβε ο πιο έμπιστος επιστάτης τους, ένας πρώην λήσταρχος που έπαιζε στα δάχτυλα τις κουμπούρες και τους σουγιάδες κι άκουγε στο φοβιστικό όνομα Γιάνναρος. Όλοι στο κτήμα έδιναν αναφορά σ' αυτόν για όλα τα θέματα. Το όνομά του και μόνο ήταν ικανό να σπείρει την ανατριχίλα και τον πανικό ανάμεσα στους κολίγους. Είχε προσλάβει και πέντ'-έξι τσιράκια, Αρβανίτες κλέφτες, να αγρυπνούν πάνω απ' τους κολίγους, αλλά την καλύτερη δουλειά με το μαστίγιο την έκανε ο ίδιος. Καβαλούσε ένα μαύρο άλογο, που όταν πλησίαζε

στους αγρούς κι άκουγαν οι κολίγοι τα ποδοβολητά και τα χλιμιντρίσματα, ξεχνούσαν πείνα και κούραση, έσκυβαν το κεφάλι και παρακαλούσαν να μην πέσει το καμουτσίκι στη δική τους πλάτη και τους μακελέψει.

Παρασκευάς και Γιάνναρος τα βρήκαν μια χαρά οι δυο τους, το ζητούμενο ήταν να κρατάνε γερά τα γκέμια των σκλάβων, ώστε να μην τολμήσουν να αντιδράσουν για τίποτα, καμία ανοχή και καμία ελευθερία δεν άξιζαν, γεννήθηκαν για να υπηρετούν, με τη δουλειά αλλά και με τη ζωή τους, αν χρειαστεί. Γιατί πόσο αξίζει η ζωή ενός σκλαβωμένου ανθρώπου; Όχι περισσότερο από εκείνη ενός άγριου κτήνους, που ή το δαμάζεις, ή το σκοτώνεις για να μη σε σκοτώσει, κόμπαζε μέσα του ο Παρασκευάς. Τα ζώα στο χωράφι είχαν υπόσταση, ο βούρδουλας δεν έπεφτε ποτέ σε ζώο, έπεφτε όμως στην πλάτη των αγροτών, αφού η ζωή τους δεν είχε αξία και ήταν αυτοί υπεύθυνοι ακόμα και για την σκηνηρία των ζώων τους.

Ο φίλος του Γεράσιμου Βαλτατζή, ο Σόλωνας Ζαππάτος, είχε μια μοναχοκόρη, τη Δομνίκη, όμορφη και φινετσάτη, αλλά κυρίως πάμπλουτη, μιας και ήταν η μοναδική κληρονόμος του πατέρα της αλλά και του παππού της. Σε μια φιλική μάζωξη, στο κονάκι του Σόλωνα Ζαππάτου, γνωρίστηκαν ο Παρασκευάς με τη Δομνίκη και ήρθαν πολύ κοντά. Ο Παρασκευάς έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον για εκείνη

και επεδίωξε να ξανασυναντηθούν. Μετά από μερικές συναντήσεις ακόμα, αποφάσισαν, με τις ευχές των γονιών τους, να ενώσουν τις ζωές τους. Ο Παρασκευάς δεν θα άφηνε τέτοια ευκαιρία να πάει χαμένη, η Δομνίκη ήταν η αποκλειστική κληρονόμος μιας αμύθητης περιουσίας από τσιφλίκια, εργοστάσια και επιχειρήσεις στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Η δική τους περιουσία, συγκριτικά, ήταν ψίχουλα, κι εκτός αυτού, θα έπρεπε να τη μοιραστεί με τον αδερφό του, τον Μιλτιάδη.

Ήταν πανέτοιμος να χαρίσει αυτό το παραμύθι του έρωτα στην κόρη του Σόλωνα Ζαππάτου για να εξασφαλίσει το μέλλον του, όπως ακριβώς έκανε και ο πατέρας του με τον δικό του γάμο. Οι έρωτες και τα μεγάλα λόγια ήταν για τους φτωχούς, που χόρταιναν μ' αυτά, μιας και δεν είχαν ψωμί να βάλουν στο στόμα τους. Για τους αφέντες, ο έρωτας ήταν μπίζνες.

Το 1905, το υποτιθέμενο εξοχικό του Βαλτατζή μετατράπηκε σε παλάτι, αφού οι οικογενειακές εξελίξεις ήταν τέτοιες, ώστε τους συμπαρέσυραν όλους. Ακόμα και η Ανθή Βαλτατζή δέχτηκε να μετακομίσει στη Θεσσαλία προσωρινά, μέχρι να αποκατασταθεί ο Παρασκευάς και να αναλάβει το γκουβέρνο των δύο τσιφλικιών. Ο γιος της θα γινόταν ιδιοκτήτης του μεγαλύτερου μέρους του κάμπου, αυτό ήταν ό,τι καλύτερο θα μπορούσε να ονειρευτεί για το παιδί της

και ήταν έτοιμη να κάνει όποια θυσία απαιτούνταν γι' αυτό. Άφθονο χρήμα και δόξα ήταν το μέλλον του γιού της, αλλά και της οικογένειάς τους.

Ο λόγος μεταξύ των δύο νέων δόθηκε χωρίς καθυστέρηση, αφού και οι δύο οικογένειες θεώρησαν αυτή την ένωση μεγάλη τύχη. Ο γάμος θα γινόταν τον Σεπτέμβριο του 1906 στο κονάκι του Βαλτατζή, στην περιοχή των Φαρσάλων, και μετά ο Παρασκευάς θα μετακόμιζε στη Λαζαρίνα και θα αναλάμβανε, με την υποστήριξη του πεθερού του, το τσιφλίκι εκεί, αλλά και τις υπόλοιπες επιχειρήσεις της οικογένειας. Το μισό μερίδιο επίσης του πατέρα του θα ήταν δικό του. Έτσι, γινόταν πλέον, όπως το ονειρεύτηκε, ο μεγαλύτερος άρχοντας του κάμπου!

Μόνο με τον αδερφό του ο Παρασκευάς δεν μπόρεσε ποτέ να συνεννοηθεί, εκείνος ήταν από μικρός φιλεύσπλαχνος κι ευαίσθητος, ό,τι χειρότερο για έναν επιχειρηματία. Γι' αυτό, φρόντισε να απαλλαγεί νωρίς από εκείνον και να χαράξει μια ανεξάρτητη πορεία. Ο μικρός, με τα μυαλά που κουβαλούσε, μια μέρα θα τα έχανε όλα και θα πεινούσε, την ώρα που ο ίδιος θα βάδιζε τον δρόμο προς την κορυφή!

ΣΤΟΝ ΚΑΙΡΟ ΤΗΣ ΠΡΟΔΟΣΙΑΣ

1906. Ο κάμπος της Θεσσαλίας βρίσκεται σε αναβρασμό. Οι τσιφλικάδες σκορπίζουν τον τρόπο στους κολίγους, οι οποίοι, υποταγμένοι και άβουλοι, υπακούν στις εντολές τους αναζητώντας μια ελπίδα σωτηρίας. Ο αφέντης Βαλτατζής δεν συγχωρεί τα λάθη. Αυτά πληρώνονται ακριβά και τη δικαιοσύνη του αποδίδει χωρίς έλεος ο επιστάτης του, ο Γιάνναρος.

Όλα, όμως, φαίνονται να αλλάζουν, όταν καταφτάνει στη Λαζαρίνα ο γιος του, ο Μιλτιάδης, ένας άντρας που το όραμά του είναι να δει τον τόπο του να προοδεύει και τους ανθρώπους του να ζουν ελεύθεροι... Μέχρι τη στιγμή που αντικρίζει κατάματα το καταπράσινο βλέμμα της Πασχαλιάς, και ο νους του ξεστρατίζει.

Η Πασχαλιά δεν ήξερε από έρωτες και από ευγενικά βλέμματα αντρών. Εκείνη είχε μάθει μόνο να υποτάσσεται στη θέληση του πατέρα της και των αφεντάδων, καθοδηγούμενη από τη μοίρα της γυναικείας της θέσης. Μα σαν είδε την ευγενική όψη του Μιλτιάδη, η ψυχή της θέριψε από αγάπη.

Ο έρωτάς τους σαρωτικός, σήκωσε θύελλα στον κάμπο, και όσο και αν θέλησαν να τον κρατήσουν κρυφό, δεν μπόρεσαν να ξεφύγουν από το βλέμμα του Γιάνναρου. Και τότε όλα πήραν μια πορεία ανεξέλεγκτη, παρασύροντας μαζί τους και άλλες αθώες ψυχές...

**Το χώμα θα βαφτεί κόκκινο, αλλά η αλήθεια
θα αποκαλυφθεί πολλά χρόνια μετά...**